

LATVIJAS REPUBLIKAS VESELĪBAS MINISTRIJA

SLIMĪBU PROFILAKSES UN KONTROLES CENTRS

Duntes iela 22, Rīga, LV-1005 • Tālrunis: 67501590 • Fakss: 67501591 • E-pasts: info@spkc.gov.lv • Reģ. Nr. 90009756700

Rīgā

Rīgā, 24.05.2013

Starpnozaru antimikrobiālās rezistences ierobežošanas koordinācijas komisijas 1. sēdes protokols

Sanāksmi vada: Komisijas vadītāja Nikola Vernere-Keiša

Piedalās: B. Kleina (VM)¹, A. Nogotkova (VI), A. Seilis (ZVA), A. Utināne („BIOR”), A. Briņķe (ZM), A. Balode (LMMA), D. Rudzīte (RAKUS), G. Mičule (PVD), I. Bārbale (LLĢAA), I. Sviestiņa (BKUS), L. Šulce-Rēvele (Pacientu Ombuds), P. Aldiņš (PSKUS), S. Janka (NVD), U. Dumpis (PSKUS).

Citi dalībnieki: Z. Linde-Ozola (LU)

Protokolē: E. Dimiņa (SPKC)

Sanāksmes norises vieta: Veselības ministrija

Sanāksmi sāk plkst. 14:30.

1. Par sanāksmes darba kārtību

N. Vernere-Keiša atklāj sanāksmi. Pateicas klātesošajiem par atsaucību. Sveic ar pirmo Starpnozaru antimikrobiālās rezistences ierobežošanas koordinācijas komisijas sēdi. Atgādina par nepieciešamību organizēt antimikrobiālās rezistences apkarošanu un ierobežošanu valstī atbilstoši Pasaules Veselības organizācijas (PVO), Eiropas Padomes un Eiropas Komisijas, Eiropas Slimību profilakses un kontroles centra (ECDC) vadlīnijām un ieteikumiem. Norāda uz starpsektoru sadarbības lomu piesardzīgas antibakteriālo līdzekļu lietošanas veicināšanā.

Aicina izvēlēties sēdes un komisijas protokolētāju. Iesaka Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses

¹ BKUS – VSIA” Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”, NVD – Nacionālais veselības dienests, LLĢAA – Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācija, LU – Latvijas Universitāte, PSKUS – VSIA „Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca”, PVD – Pārtikas un veterinārais dienests, VI – Veselības inspekcija, VM – Veselības ministrija, ZVA – Zāļu valsts aģentūra

departamenta Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas sabiedrības veselības analītiķi Elīnu Dimiņu. Visi vienbalsīgi atbalsta.

N. Vernere-Keiša iepazīstina ar darba kārtību.

2. Komisijas locekļu iepazīšanās un darbības jomas

Nikola Vernere-Keiša – Slimību profilakses un kontroles centra Projektu un starptautiskās sadarbības nodaļas projektu vadītāja. Pēc izglītības veterinārārste, sešus gadus strādājusi Pārtikas un veterinārajā dienestā. Vadījusi nacionālo zoonožu darba grupu, kur aplūkoti arī antimikrobiālās rezistences jautājumi. Šobrīd ar antimikrobiālo rezistenci saistīto jautājumu koordinatore SPKC.

Biruta Kleina – Veselības ministrijas Veselības aprūpes departamenta direktora vietniece. Norāda uz antimikrobiālās rezistences jautājuma aktualitāti jau vairākus gadus. Aicina uz veiksmīgu darbu situācijas apzināšanai, risinājumu meklēšanai un politikas plānošanai.

Inese Bārbale - Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācijas pārstāve. Norāda uz higiēnas un dezinfekcijas problēmām un iesaka meklēt ekonomiskus risinājumus telpu dezinfekcijai.

Liene Šulce-Rēvele - Pacientu Ombuda valdes priekšsēdētāja. Norāda uz risināmo jautājumu saistību ar pacientu drošību. Aicina uz analītisku pieeju pacientu drošības jautājumiem un neskaidrību mazināšanu. Interesē pacientu izglītošana un iesaiste, kā arī labas prakses ieviešana pacientu drošībai gan juridiski, gan medicīniski.

Alla Nogotkova - Veselības inspekcijas Uzraudzības plānošanas un attīstības departamenta Sabiedrības veselības nodaļas vadītāja. Norāda uz VI funkcijām balstoties uz spēkā esošiem normatīvajiem dokumentiem. Cer uz konstruktīviem un kontrolējamiem ieteikumiem.

Sanita Janka – Nacionālais veselības dienesta Rīgas teritoriālās nodaļas vadītāja vietniece. Norāda, ka arī NVD ir izdevīgāk, ka pacienti ārstējas īsāk, labāk un ar mazāku komplikāciju skaitu.

Andra Utināne - Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta „BIOR” Dzīvnieku slimību diagnostikas laboratorijas vadītāja vietniece. Norāda, ka laboratorijā 90% no paraugiem nosaka rezistenci. Pārstāv institūciju, kura sniedz informāciju par rezistenci tiem mikroorganismiem, kuri izdalīti no pārtikas vai dzīvniekiem, Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādei (EFSA).

Antra Briņķe – Zemkopības ministrijas Veterinārā un pārtikas departamenta direktora vietniece. Darbs saistīts ar jautājumiem, kas skar dzīvnieku veselību un veterinārās zāles. Norāda, ka starpsektorālā sadarbība ir būtisks priekšnoteikums rezistences apkarošanā.

Gundega Mičule – Pārtikas un veterinārais dienesta Novērtēšanas un reģistrācijas departamenta direktore. Eiropas Veterinārārstu federācijas biedre. Organizē aktivitātes, kas veicina racionālu un atbildīgu zāļu lietošanu veterinārajā medicīnā. Nodarbojas ar medikamentu uzskaiti balstoties uz lieltirgotāju sniegto informāciju. Norāda, ka Pasaules Dzīvnieku veselības organizācija arī

aktualizē rezistences jautājumus. Priecājas par iespējamo sadarbību. Iepazīstina ar informatīvu materiālu par atbildīgu zāļu lietošanu veterinārajā medicīnā.

Arta Balode – Latvijas Medicīnas mikrobiologu asociācijas pārstāve. SPKC sabiedrības veselības analītiķe. Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Apvienotās laboratorijas Mikrobioloģijas un seroloģijas nodaļas vadītāja. Kopš 2004.gada nodrošina informācijas sagatavošanu un sniegšanu Eiropas Antimikrobiālās rezistences uzraudzības sistēmā (EARSS) un EARSS-Net tīklā. Nodrošina uzraudzību Latvijā un sniedz informāciju ECDC. Piedalījies dažādos ar rezistenci saistītos projektos un pārzina laboratorijas tīklu un speciālistus Latvijā.

Andis Seilis – Zāļu valsts aģentūras Zāļu izplatīšanas informācijas nodaļas eksperts. Nodrošina medikamentu aprites datubāzes uzturēšanu Latvijā. Sniedz datus par antibakteriālo līdzekļu lietošanu Eiropas Antibiotiku patēriņu uzraudzības tīklam (ESAC-Net), kuru koordinē ECDC. Norāda uz nepieciešamību uzlabot antibakteriālo līdzekļu patēriņa uzskaiti.

Dace Rudzīte – Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīcas Laboratoriskās medicīnas centra Bakterioloģijas nodaļas atbildīgā ārste. Latvijas Medicīnas mikrobiologu asociācijas valdes locekle. Interesē jaunu rezistences mehānismu izpēti literatūrā un šīs informācijas pielietošana praksē.

Inese Sviestiņa – Bērnu klīniskā universitātes slimnīcas klīniskā farmaceite. Interesē antibiotiku patēriņš bērniem. Veikusi Antibiotiku patēriņa prevalences pētījumus bērnu slimnīcā. Var prezentēt pētījumu rezultātus komisijas locekļiem.

Pauls Aldiņš - Rīgas Stradiņa universitātes Infektoloģijas un dermatoloģijas katedras asistents, Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas ārsts infektologs. Ikdienā ārstē pacientus, kuriem infekcijas izsaukuši multirezistenti mikroorganismi.

Uga Dumpis – Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīcas Infekciju uzraudzības dienesta vadītājs. Ārsts infektologs. Latvijas Universitātes asociētais profesors. Jau 15 gadus nodarbojas ar jautājumiem par nozokomiālām infekcijām un antibiotiku racionālu lietošanu. Veicis pētījumus gan par nozokomiālu infekciju izplatību, gan antibiotiku lietošanu. Pētījis arī antibiotiku lietošanu ģimenes ārstu praksēs. Koordinējis starptautiskus pētījumus Latvijā par jaunu infekciju profilakses pasākumu ieviešanu.

Elīna Dimiņa - SPKC Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas sabiedrības veselības analītiķe. Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīcas Infekciju uzraudzības dienesta epidemioloģe. Piedalījies labas sabiedrības veselības prakses vadlīniju izstrādē multirezistentu mikroorganismu kontrolei slimnīcās. ESAC-Net nacionālais koordinators Latvijā. Doktorantūras studiju ietvaros pētīta antibakteriālo līdzekļu lietošana Latvijas slimnīcās. Var prezentēt pētījumu rezultātus komisijas locekļiem.

3. Komisijas mērķi un uzdevumi

Nikola Vernere-Keiša informē, ka SPKC ir atbildīgā iestāde Latvijā par sadarbību ar Eiropas slimību profilakses un kontroles centru (ECDC). Atgādina, ka 2011.gadā Latvijā notika kopīga ECDC un PVO ekspertu komisijas vizīte par jautājumiem, kas saistīti ar antimikrobiālo rezistenci. Ekspertu ziņojums pieejams elektroniski un izsūtīts komisijas locekļiem. Izvērtēta

situācija Latvijā par antimikrobiālās rezistences ierobežošanu un izstrādāti ieteikumi. Viens no pamat ieteikumiem ir izveidot starpnozaru komisiju.

Veselības ministrija izstrādājusi „Starpnozaru antimikrobiālās rezistences ierobežošanas koordinācijas komisijas nolikumu”, kurš izsūtīts komisijas locekļiem. Atgādina, ka tā ir konsultatīva institūcija, kuras pamatuzdevumi ir izvērtēt situāciju un sniegt priekšlikumus. Uzdevumi ir identificēt prioritāros jautājumus antimikrobiālās rezistences un piesardzīgas antibiotiku lietošanas jomā, izstrādāt to risināšanai priekšlikumus un rekomendācijas. Tas ietver arī likumdošanas pilnveidošanu un priekšlikumus valsts politikas attīstībai. Norāda, ka konkrētu problēmu apzināšanai un risinājumu meklēšanai, iespējams pieaicināt nepieciešamos ekspertus. Komisija drīkst pieprasīt darbībai nepieciešamo informāciju no valsts un pašvaldību institūcijām, biedrībām un nodibinājumiem.

Nozīmīgākais komisijas ilgtermiņa uzdevums ir antimikrobiālās rezistences ierobežošanas plāna izstrāde. Tas kalpos par pamatu turpmākām aktivitātēm un politikai šajā jomā.

4. Darba grupu izveide un darba grupu vadītāju noteikšana

Nikola Vernere-Keiša atgādina, ka skatāmo problēmu loks ir ļoti plašs un iesaka sadalīt komisiju darba apakšgrupās.

Ieteiktās apakšgrupas:

1. Antimikrobiālās rezistences uzraudzība un laboratorijas kapacitātes stiprināšana
2. Antimikrobo līdzekļu saprātīgas lietošanas veicināšana (patēriņa uzraudzība, lietošana, vadlīnijas, mārketingš)
3. Ar veselības aprūpi saistīto infekciju kontrole ārstniecības iestādēs (infekciju kontrole, pacientu drošība, integrēta pieeja slimnīcās)
4. Izglītības intervences un sabiedriskās kampaņas

Priekšlikumi:

Antra Briņķe iesaka papildināt ar grupu, kura pievērstos ar veterināro medicīnu saistītiem jautājumiem. Nikola Vernere-Keiša iesaka sadarboties laboratorijām, kas apkalpo ārstniecības iestādes un veic izmeklējumus veterinārajā medicīnā un pārtikas produktiem. Elīna Dimiņa norāda par sadarbības iespējām arī saistībā ar antibakteriālo līdzekļu patēriņa uzraudzību.

Visi komisijas dalībnieki piekrīt 5. grupas izveidei par veterinārmedicīnas jautājumiem. Darba grupas nosaukums tiks precizēts.

Liene Šulce-Rēvele izrāda interesi par dalību 4. grupā, lai akcentētu pacientu izglītošanas nozīmi.

Arta Balode grib precizēt, 1. darba grupas nosaukumu ar vārdiem „situācijas analīze”, ne tikai uzraudzība. Uga Dumpis norāda, ka termins uzraudzība ietver gan situācijas analīzi, gan informācijas vākšanu, gan rezultātu atspoguļošanu. Arta Balode akcentē laboratoriju kapacitātes problēmas. Dace Rudzīte norāda uz problēmām, kuras rada iepirkumu procedūra. Tas liedz optimāli veikt mikrobioloģisko diagnostiku.

Uga Dumpis aicina 2. grupai ietvert jautājumus par antibakteriālo līdzekļu reklāmu un zāļu ražotājiem (izplatītāju ietekmi). Inese Bārbale norāda uz penicilīna iegādāšanās problēmām

Latvijā. Inese Sviestiņa akcentē problēmu par nepareizu antibakteriālo līdzekļu lietošanu ķirurģiskai profilaksei.

Nikola Vernere-Keiša norāda, ka eksperti var vienlaicīgi piedalīties vairāku grupu darbā. Ekspertus aicina pierakstīties. Grupu kopējais rezultāts būs aktivitāšu plāns, ar mērķtiecīgiem priekšlikumiem un pasākumiem. Izveidots balstoties uz ekspertu dzīves pieredzi un zināšanām. Tas būs pamats „Antimikrobiālās rezistences ierobežošanas plānam”.

Biruta Kleina min „Reto slimību plānu”, kas ietver situācijas analīzi, nepieciešamās un prioritārās aktivitātes. Norāda uz normatīvo aktu pilnveidi, kā aktivitāti, kas neprasa papildus finansiālus resursus, bet var sniegt būtiskus rezultātus. Pasākumu plāna izstrāde ir iespēja sistēmiski paskatīties uz lietām, identificēt prioritātes un sasniegt rezultātus.

Biruta Kleina aicina izvēlēties grupu vadītājus.

Komisijas locekļi vienojas par šādiem vadītājiem:

1. darba grupa – Dace Rudzīte
2. darba grupa – Elīna Dimiņa
3. darba grupa – Uga Dumpis
4. darba grupa – Liene Šulce-Rēvele
5. darba grupa – Antra Briņķe

Uz nākamo sanākumi katra grupa aicināta sagatavot īsu prezentāciju par situāciju un būtiskākajām problēmām.

5. Aktualitātes

Profesors U. Dumpis informē par uzraudzības sistēmas pilotprojektu jaundzimušo reanimācijas nodaļās. Pētījumā iekļauta VSIA „Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” un VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”. Veikta gan uzraudzība, gan mērķtiecīgi pasākumi infekciju riska mazināšanai. Tā kā perinatālās mirstības rādītāji ir augsti, tad šīs nodaļas ir īpaši būtiskas un prioritāras. Iesaistītie neonatologi ir izrādījuši interesi par visu nodaļu iesaisti šādā uzraudzībā. Profesors Uga Dumpis vēlas prezentēt šo pētījuma rezultātus.

Elīna Dimiņa norāda uz sistēmu nepieciešamību ar Veselības aprūpi saistītu infekciju uzraudzībai. Uzraudzība jaundzimušo reanimācijas nodaļās var būt pirmais tīkls, jo tas ir salīdzinoši viegli realizējams. Biruta Kleina iesaka iesaistīt neonatologus diskusijā.

Arta Balode norāda uz problēmām saistībā ar references laboratoriju un tās funkcijām. Informē par darba grupu, kura risina šos jautājumus un aicina piedalīties diskusijā par references laboratorijas funkcijām. Biruta Kleina iesaka sadarboties ar Janu Feldmani, kas ir pārstāvēta abās darba grupā.

6. Organizatoriski jautājumi

Nikola Vernere-Keiša informē, ka komisija sanāk 4 reizes gadā.

Antra Briņķe aicina izvēlēties pārdomātus sanāksmes datumus, lai būtu skaidri sanāksmes uzdevumi. Norāda, ka starp sanāksmēm notiks darbs darba grupās.

Sanāksmes dalībnieki vienojas par nākamo sanāksmes datumu **10. jūlijā, trešdienā, plkst. 15:00**. Aptuvenais trešās sanāksmes laiks ir septembra vidus.

Nikola Vernere-Keiša atgādina par Eiropas Antibiotiku dienu (18.novembris), Ārstu kongresu un pateicas sanāksmes dalībniekiem par produktīvo darbu.

Sanāksmi beidz plkst. 16:00.

Sanāksmes vadītāja

Nikola Vernere Keiša

Sanāksmi protokolēja

Elīna Dimiņa

Pielikumi:

1. Dalībnieku saraksts
2. Darba grupas saraksti